

שמוזהרין שלא לעבוד בקדשים, ואם עבדו חילולו את הקרבן. אף אני אביא זר, שהוא מוזהר שלא לעבוד, ואם עבד, חילול!

והוינן בה: היכן מוזהר הזר שלא לעבוד?

אי מ"וינזרו", וכדררשינן לעיל שאיסור זה כולל גם את עבודת הזרים, כי נאמר בו "בני ישראל", אם כן תמוה, למה הוצרך תנא דבי רבי ישמעאל ללמוד פסול זר מקל וחומר מבעל מום? והרי חילול בגופיה כתיב ביה, כי מקרא מפורש הוא "וינזרו, ולא יחללו!"⁽¹⁾

ומתריצין: אלא, תנא דבי רבי ישמעאל למד להזהיר על עבודת זר, מהאמור בפרשת קרח [במדבר יח ד] בענין שמירת משמרת המקדש והמזבח על ידי אהרן ובניו – "וזר לא יקרב אליכם!"⁽²⁾

ודחינן: עדיין איכא למיפרך על הלימוד בקל וחומר מבעל מום ומהצד השהו מטמא – מה להצד השהו שבהן, בבעל מום ובטמא, שכן לא הותרו בבמה⁽³⁾, תאמר בזר שמותר לו להקריב בבמת

שמא תאמר, מה לבעל מום, שכן עשה בו קרב כמקריב. שהמום פוסל בין את הכהן המקריב ובין את הקרבן הקרב, ולפיכך פסולו של בעל – מום הוא חמור ולכן הוא פוסל בעבודתו, תאמר בזר, שאין בו חומרה כזאת, ומניין שיפסל?

תשובתך, טמא יוכיח, שלא יתכן בו "קרב כמקריב", שהרי אין הבהמה הקרבה נטמאת כשהיא בחיים⁽¹⁾, ונמצא שפסול הטומאה יתכן רק בכהן, ובכל זאת הוא פוסל בעבודתו וכדכתיב בטמא שעבד "וינזרו – ולא יחללו!", והוא הדין שזר יפסול בעבודתו.

ושמא תאמר, מה לטמא, שכן מטמא בטומאתו דברים אחרים, ולכן גם פוסל את הקרבן בעבודתו, תאמר בזר, שלא מצינו שהזרות תגרום פסול זרות לדבר אחר?

תשובתך, בעל מום יוכיח, שאינו פוסל אחרים ובכל זאת פוסל את הקרבן בעבודתו!

וחזר הדין: לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה, הצד השהו שבהן, בטמא ובבעל מום,

חילול, וצריך לומר כביאור הקרן אורה שבעל מום נחשב קרב כמקריב, אף שיש מומין שישנם באדם ולא בבהמה [כמבואר בבכורות מג]. כי לדעת הרמב"ם [פ"ו מב"א"מ ה"ה] רק מום השהו באדם ובבהמה פוסל בקרבן, ואם כן אף ששייך טומאה בקרבן, כיון שחילוק דינה בין אדם לבהמה לגבי קבלת טומאה מחיים, לא נחשב שעשו קרב כמקריב. [וראה שם עוד שמומי אלו באדם לא שייכים בבהמה, ולא נחשבים כחילוק ביניהם].

2. בדבר אברהם [ח"ג א, י] ביאר את המחלוקת באופן הלימוד לפסול זר, כך: לוי למד מ"וינזרו" שכל דבר שנחשב עבודה אסור לעשותו בורות, ואינו תלוי אם נמסרה לכהנים אי לא. ולפיכך כדי להתיר עבודה לזר, צריך לפרש בה היתר לזר, אף אם לא נאמר בפירוש שתעשה בכהנים. ורבי ישמעאל סובר שהאיסור לזר נאמר דוקא על עבודה שנמסרה לכהנים, ולא על עצם העבודה, כדריש "לא יקרב אליכם". ואין צריך לפרש היתר בעבודה לזר, אלא כל שלא נמסרה לכהנים לא נאסרה לו, והנפקא מינה ביניהם תתבאר בהערה הבאה.

3. רש"י הביא את המשנה להלן [ק"ג א] שפסול טמא שזה במזבח ובבמה, והיינו שנקט כי להלן מדובר בפסול טומאה בכהן, וכן נקט הרמב"ם בפירוש המשנה [שם] שטמא פסול להקריב בבמה אף שהוא זר, כי זר כשר בבמה קטנה ולא בגדולה, אך רש"י עצמו פירש להלן שהכוונה לאוכל קדשים טמאים, ולא לפסול כהן טמא לעבודה. [וראה משנה למלך פ"ג מקרבן פסח ה"ג].

וכוונת הרמב"ם היא שזר אינו לוקה במזבח אלא משום

טו. ד"ה [זר] שאי אפשר לפרוך ממי שאינו מוזהר שלא לעבוד, וחלל אינו מוזהר, ולכן אינו מחלל. ורק לגבי ערל הוי פירכא כי גם הוא אינו מוזהר. ושני תירוצים האחרונים נזכרים בדברי קרן אורה בסוגיין, ע"ש.

ובאופן נוסף תירצו שטו' הוכיחו מחלל רק לגבי ערל שהוא כהן, שהרי אכילה יש בה משום עבודה כמבואר בפסחים [עב] וההוכחה היא משום שישנם באכילה לגבי עבודה, אך בזר לא שייכת אכילה אפילו לגבי עבודה ולכן אינו למד מחלל. וראה מה שכתבו בזה שפת אמת כאן, ודבר אברהם [ח"א כו], וקהילות יעקב [יד] ובר קודש [ח"ד סב].

1. רש"י ותוס' פירשו שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כאדם המקריב, ותמה הגרי"ז שהרי מקבלת טומאת גולל, אם עשאה גולל לקבר [עירובין טו א], והוכיח מכך שאינה מקבלת טומאה ונטמאת, אלא רק מטמאה אחרים, וראיתו, שהרי כשנטלת מהקבר אינה מטמאה, ואין פסול טומאה לקרבנות אלא כשהקרבן עצמו טמא.

ובדרך נוספת ביאר, שאף אם תקבל טומאה מחיים, לא חל פסול טומאה בבהמה אלא אחר קידוש שחיטה, שהרי כתבו תוס' בב"ק [עז א] שהטעם שאינה מקבלת טומאה קודם שחיטה, כי אינה נחשבת "אוכל", ואם כן קדשים שחיבת הקודש מכשירתן להחשב כאוכל היה ראוי שיטמאו, אלא שאין חיבת הקודש קודם שחיטה, ונמצא שזה גופא הטעם שאינה מקבלת טומאה מחיים, וזו כוונת רש"י.

ועדיין תמוה למה לא נחשב קרב כמקריב מחמת פסול טומאה שחל בקרבן אחר שחיטה. [ובטהרת הקודש כתב שבטומאה זו אין חילול כי הציץ מרצה, והנידון בסוגין לענין